

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/104/2018
Identifikačné číslo spisu:	1114200035
Dátum vydania rozhodnutia:	13.03.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Katarína Slováčková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1114200035.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu O.. D. P.Á., bytom T., Ľ. X, zastúpeného JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátom so sídlom v Bratislave, Klincová 35, P.O.BOX 86, Bratislava 15, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, a Národná rada Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Námestie Alexandra Dubčeka 1, o uplatnenie práva na rovnaké zaobchádzanie a iné, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 19 C 1/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. júna 2017 sp. zn. 9 Co 327/2015 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 7. apríla 2015 č. k. 19 C 1/2014-87 zamietol žalobu o priznanie valorizácie výsluhovej dávky za rok 2012 v zmysle zákona č. 328/2002 Z. z. v znení pred prijatím zákona č. 185/2012 Z. z. a o zaplatenie od žalovanej v zastúpení Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a Národnou radou Slovenskej republiky po 500,- €; návrh žalobcu na prerušenie konania zo dňa 1. apríla 2015 zamietol a žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Súd prvej inštancie na svoje rozhodnutie aplikoval ustanovenia § 2 ods. 1, 2, 3; § 2a/ ods. 1 a 2; § 6 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou; § 81 ods. 3 a § 68 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečí policajtov a vojakov a konštatoval, že žalobcom namietanou zmenou právnej úpravy valorizácie výsluhových dôchodkov nedošlo k zániku nároku na výsluhový dôchodok ani k jeho zníženiu a nebola ani zastavená ich valorizácia. Došlo len k zmene spôsobu jej výpočtu. Podľa predošlej právnej úpravy sa mali výsluhové dôchodky policajtov a vojakov zvyšovať/valorizovať o 3,05 %. Zmenou zákona jeho novelou č. 185/2012 Z. z. sa však výsluhové dôchodky zvyšovali, ak dôjde v danom roku v ozbrojených zložkách k platovej valorizácii, teda valorizácia dôchodkov je viazaná na platovú valorizáciu v príslušnom rezorte. K valorizácii výsluhových dôchodkov došlo počnúc rokom 2013 a následne ďalej podľa nového spôsobu výpočtu valorizácie upraveného ďalšou novelizáciou zákona č. 328/2002 Z. z. Žalobcom

namietané znenie § 68 zákona č. 328/2002 Z. z. už nie je aktuálne a v súčasnosti platí iný princíp valorizácie výsluhových dôchodkov. Zmena legislatívy spočívajúca len v zmene spôsobu výpočtu valorizácie nemôže byť považovaná za diskriminačné konanie, pretože sa týkala všetkých výsluhových dôchodkov, t. j. dôchodkového zabezpečenia všetkých policajtov, resp. vojakov rovnako. Zastal názor, že na konanie vo veciach výsluhových dôchodkov policajtov nie je oprávnená a povinná Slovenská republika, ale útvar sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, čo vyplýva z § 81 ods. 3 zákona č. 328/2002 Z. z. Konštatoval, že činnosť zákonodarného zboru spočívajúca v prijatí právneho predpisu nemôže byť posudzovaná podľa antidiskriminačného zákona. Legislatívny proces a jeho výsledok nemôže naplniť znaky priamej diskriminácie, nepriamej diskriminácie, obťažovania a neoprávneného postihu, pokyn na diskrimináciu alebo nabádanie na diskrimináciu v zmysle zákona č. 365/2004 Z. z. Právny predpis alebo jeho časť môže byť posudzovaný len z hľadiska jeho ústavnosti, t. j. či je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky. Súd prvej inštancie zamietol i návrh žalobcu na prerušenie konania, keďže v konaní sa nevyskytla žiadna predbežná otázka podľa medzinárodnej zmluvy, ktorú by musel súd prvej inštancie riešiť podaním žiadosti na Súdny dvor Európskych spoločenstiev, teda nedošlo k naplneniu zákonných predpokladov podľa § 109 ods. 1 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Naviac, súd prvej inštancie takýto návrh nie je v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie povinný podať. O náhrade trov konania rozhodol v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 22. júna 2017 sp. zn. 9 Co 327/2015 rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1, 2 Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“). Žalovanému priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % (§ 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a 262 ods. 1 CSP). Dôvodil, že v preskúmvanej veci rozhodnutie súdu prvej inštancie zodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie súdneho rozhodnutia v zmysle § 220 CSP, pretože súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania a stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijatý záver o neodôvodnenosti žaloby dostatočne a zrozumiteľne vysvetlil a odôvodnenie odvolaním napadnutého rozsudku dalo odpoveď na skutkovo a právne relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, keď v dostatočnom rozsahu zodpovedalo, prečo nebolo žalobe vyhovené. Zdôraznil, že žalovaná sa nemohla dopustiť akejkoľvek diskriminácie žalobcu pri valorizácii, resp. nevalorizácii dávok výsluhového zabezpečenia, keďže pri tomto postupe vychádza zo znenia zákona č. 328/2002 Z. z., ktorý bol v danom čase platný a účinný a je pre všetkých záväzný. Preto ak v roku 2012 nedošlo k zvýšeniu funkčných plátov policajtov, nedošlo ani k zvýšeniu výsluhových dôchodkov vyplácaných v súlade s ustanoveniami zákona č. 328/2002 Z. z. Keď žalobca namietal diskrimináciu vo vzťahu voči starobným dôchodcom, tieto dávky nepokrývajú tú istú sociálnu udalosť a ani spôsob určenia ich výšky nie je totožný. Práva a zákonné nároky poistencov vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia upravuje zákon č. 461/2003 Z. z. a práva a zákonné nároky v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia policajtov a vojakov upravuje zákon č. 328/2002 Z. z. Ide o dve odlišné skupiny osôb, pričom v rámci jednotlivej skupiny sa za rovnakých, resp. obdobných podmienok s týmito osobami zaobchádza rovnako; nie je dôvod pripodobňovať podmienky medzi týmito dvoma skupinami navzájom ani porovnávať zvyšovanie dávok v týchto dvoch rozdielnych systémoch. Posudzovanie samotného aktu prijatia zákona zákonodarným orgánom ako protiprávneho konania, ktorým došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona nie je v kompetencii súdov. Keďže žalobca neuviedol základnú podmienku možnej diskriminácie, a to podmienku porovnateľnosti situácie - nerovnaké zaobchádzanie jednej osoby s inou osobou za dodržania tých istých podmienok (PL. ÚS 16/06), správne postupoval súd prvej inštancie, keď žalobu ako nedôvodnú zamietol. Nedôvodne žalobca vytýkal súdu prvej inštancie, že mu jeho postupom bola odňatá možnosť konať riadne pred súdom, keď rozhodol o návrhu na prerušenie konania v rozhodnutí o veci samej. Proti obom výrokom súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie, teda nebola porušená zásada dvojínštančnosti konania. Vzhľadom na zjavnú neodôvodnenosť návrhu na prerušenie konania, bol postup súdu prvej inštancie v súlade so zásadou hospodárnosti konania. Okrem procesnej ekonómie korešponduje uvedený postup aj s požiadavkou efektivity rozhodovania a úsilím v čo najkratšom čase nastoliť medzi stranami sporu stav právnej istoty pri zachovaní práva druhej strany sporu na spravodlivý

súdny proces bez zbytočných prietáhov.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal včas dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“). Zastáva názor, že prípustnosť dovolania je daná tým, že rozhodoval nesprávne obsadený súd (§ 420 písm. e/ CSP), súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP), ide o rozhodnutie, ktoré spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (421 ods. 1 písm. a/ CSP). Dovolateľ namieta, že o podanom návrhu na prerušenie konania rozhodol súd prvej inštancie rozsudkom, ktorým sa konanie končilo tak, že tento zamietol; uvedené rozhodnutie odvolací súd potvrdil. Pre zabezpečenie dvojínštancnosti konania nebolo podľa dovolateľa postačujúce, ak sa o návrhu na prerušenie konania rozhodlo v konečnom rozsudku, proti ktorému je prípustné odvolanie. Bolo povinnosťou súdu o podanom procesnom návrhu rozhodnúť spôsobom zabezpečujúcim právoplatnosť rozhodnutia o prerušení konania; súd mal vo veci meritórne rozhodnúť až po právoplatnom rozhodnutí o tomto procesnom návrhu. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie takýto postup nebol možný. Dovolateľ namieta aj formu predmetného rozhodnutia vyžadovanú zákonom. Súd bol povinný rozhodnúť o návrhu na prerušenie konania uznesením tak, ako to vyžadujú príslušné ustanovenia O.s.p. pred konečným rozhodnutím vo veci, čo je obvyklým postupom súdov Slovenskej republiky vrátane Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Keďže súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa od uvedenej súdnej praxe odklonili bez dostatočného odôvodnenia svojho postupu, porušili právo žalobcu na spravodlivý súdny proces a súčasne ide o odklon od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V dôsledku neprerušenia konania o veci rozhodoval nesprávne obsadený súd, keď napriek naplneniu zákonných predpokladov súd neumožnil rozhodovanie Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev o predbežnej otázke. Napokon dovolateľ namietal absenciu riadneho odôvodnenia rozhodnutí súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu vo vzťahu k podstate sporu ako aj návrhu na prerušenie konania, čím bola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Na základe uvedeného žalobca navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania.

4. Žalovaná, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, vo svojom vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedla, že má za to, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd v konaní náležite zistili skutkový a právny stav a na základe zistených skutočností vo veci správne rozhodli. Keďže dovolateľ nepreukázal existenciu dovolacích dôvodov, navrhla, aby odvolací súd dovolanie žalobcu ako neprípustné odmietol.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

6. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 209/2015, 3 Cdo 308/2016, 5 Cdo 255/2014).

7. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

13. V danom prípade žalobca prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje popri sebe z ustanovenia § 420 CSP a (zároveň) aj z ustanovenia § 421 CSP.

14. Najvyšší súd sa v prvom rade zaoberal dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. e/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd. Súd ako autoritatívny orgán rozhodujúci spory a iné právne veci je povinný obligatórne prerušiť súdne konanie, ak rozhodol o tom, že požiada podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie, Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej (prejudiciálnej) otázke. Podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má Súdny dvor Európskej únie právomoc vydať rozhodnutie o prejudiciálnych otázkach, ktoré sa týkajú: a/ výkladu zmlúv; b/ platnosti a výkladu aktov inštitúcií, orgánov alebo úradov alebo agentúr Únie. Ak sa takáto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom a tento orgán usúdi, že rozhodnutie o nej je nevyhnutné pre vydanie jeho rozhodnutia, môže sa obrátiť na Súdny dvor Európskej únie, aby o nej rozhodol. Ak sa táto otázka položí v konaní pred vnútroštátnym súdnym orgánom, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je tento súdny orgán povinný obrátiť sa na Súdny dvor Európskej únie. Ak sa takáto otázka položí v prebiehajúcom konaní pred súdnym orgánom členského štátu v súvislosti s osobou, ktorá je vo väzbe, Súdny dvor Európskej únie koná bezodkladne. V druhej vete čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie je zakotvená povinnosť vnútroštátneho súdneho orgánu, proti ktorého rozhodnutiu nie je opravný prostriedok prípustný, požiadať Súdny dvor Európskej únie o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke. Túto povinnosť požiadať o vydanie rozhodnutia o predbežnej otázke nemožno vykladať absolútne, t. j. že vnútroštátny súdny orgán má vždy a za akýchkoľvek okolností povinnosť požiadať o vydanie

rozhodnutia o predbežnej otázke v zmysle čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

15. K otázke povinnosti vnútroštátneho súdneho orgánu predložiť predbežnú otázku Súdnu dvoru Európskej únie podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie sa na základe predbežnej otázky položenej Corte suprema di Cassazione vyjadril aj Súdny dvor Európskej únie. V rozsudku CILFIT, C-283/81 zo 6. októbra 1982 Súdny dvor uviedol: „Článok 177 tretí odsek Zmluvy EHS (teraz čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie) sa má vykladať v tom zmysle, že súd, proti ktorého rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok podľa vnútroštátneho práva, je povinný obrátiť sa na Súdny dvor, ak sa v spore pred týmto súdom položí otázka týkajúca sa práva Spoločenstva, s výnimkou prípadov, keď skonštatuje, že položená otázka nie je relevantná alebo Súdny dvor už podal výklad sporného ustanovenia Spoločenstva (tzv. *acte éclairé*, obdobne vo veci *Da Costa* 28,29 až 30/62, z 27. marca 1963, Zb. 61,77, fr. znenie), alebo že správne uplatnenie práva Spoločenstva je také jednoznačné, že neexistujú o tom rozumné pochybnosti (tzv. *acte clair*), pričom existenciu tejto možnosti treba posúdiť na základe charakteristík práva Spoločenstva, osobitných ťažkostí spojených s jeho výkladom a nebezpečenstva rozdielnej judikatúry v rámci Spoločenstva“.

16. V danom prípade treba za určujúce považovať to, že rozhodnutia súdov nižších inštancií nespočívajú na aplikácii alebo interpretácii práva Európskej únie. Z rozhodnutia súdu prvej inštancie i odvolacieho súdu, ktorého zrušenia sa žalobca podaním dovolania domáha, vyplýva, že v konaní sa nevyskytla žiadna predbežná otázka podľa medzinárodnej zmluvy, ktorú by bolo potrebné riešiť podaním žiadosti na Súdny dvor Európskej únie, nedošlo teda k naplneniu zákonných predpokladov podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Vzhľadom na zjavnú neodôvodnenosť návrhu na prerušenie konania bol postup súdov nižších inštancií v súlade so zásadou hospodárnosti konania, požiadavkou efektivity rozhodovania a úsilím v čo najkratšom čase nastoliť medzi stranami sporu stav právnej istoty pri zachovaní práva druhej strany sporu na spravodlivý súdny proces bez zbytočných prieťahov, keďže v preskúmvanej veci išlo výlučne o aplikáciu a interpretáciu vnútroštátnych právnych predpisov. Vzhľadom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že námietka dovolateľa o existencii vady konania v zmysle § 420 písm. e/ CSP nie je opodstatnená.

17. Najvyšší súd sa ďalej zaoberal dovolacím dôvodom uplatneným podľa § 420 písm. f/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú túto procesnú vadu, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

18. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu do 30. júna 2016 považovala za vady zmätočnosti najzávažnejšie procesné nesprávosti, ktoré bez ďalšieho viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia (1 Cdo 345/2014, 2 Cdo 43/2012, 3 Cdo 98/2005, 4 Cdo 344/2014, 5 Cdo 101/2015, 6 Cdo 292/2013, 7 Cdo 500/2014, 8 ECdo 259/2014). Aj za účinnosti novej právnej úpravy je aktuálny právny názor, podľa ktorého prípustnosť dovolania nezakladá tvrdenie dovolateľa o existencii vady zmätočnosti, ale len zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 127/2012, 2 Cdo 609/2015, 3 Cdo 29/2016, 4 Cdo 133/2015, 5 Cdo 467/2014, 6 Cdo 5/2014, 7 Cdo 7/2016, 8 Cdo 450/2015).

19. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a máriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

20. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ nemôže byť ani časť rozhodnutia (jeho odôvodnenie), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (1 ECdo 10/2014, 3 Cdo 146/2013).

21. Dovolateľ tvrdí, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný a že ním namietaná okolnosť zakladá vadu zmätočnosti. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) ale zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality odôvodnenia) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila (len) tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci (viď § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“). Vada tejto povahy nebola považovaná za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania. S tým názorom sa stotožnil aj Ústavný súd Slovenskej republiky (I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015, III. ÚS 288/2015 a I. ÚS 547/2016).

22. Na záse, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) „inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“, zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa nedotkli podstaty a zmyslu tohto stanoviska; vzhľadom na to treba predmetné stanovisko považovať za aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po uvedenom dni.

23. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinělých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

24. Podľa názoru dovolacieho súdu konanie pred odvolacím súdom vadou zmätočnosti postihnuté nebolo. I keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo. Dovoláním napádaný rozsudok totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové

zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolateľ preto nedôvodne argumentoval, že rozsudok odvolacieho súdu je nepreskúmateľný; za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívnym uspokojivým spôsobom. Dovolanie v tejto časti preto bolo potrebné odmietnuť pre neprípustnosť podľa § 447 písm. c/ CSP.

25. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie Ústavného súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

26. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

27. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní jednoznačne nevymedzí právnu otázku (v danej veci zrejme smerujúcu k forme a spôsobu rozhodnutia súdu prvej inštancie o návrhu na prerušenie konania a jeho potvrdeniu odvolacím súdom) a neoznačí ustálenú súdnu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, ako v tomto prípade, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinstančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia odvolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky; v opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétnemu cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

28. Dovolací súd dodáva, že pre dovolací dôvod upravený v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zadefinuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska označeného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

29. Vychádzajúc z vyššie uvedenej ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je teda povinnosťou dovolateľa pri vymedzení odvolacieho dôvodu v prípade dovolania prípustného podľa § 421 ods. 1 CSP výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako podľa jeho názoru mal odvolací súd konkrétnu právnu otázku správne vyriešiť, a zároveň ak má byť dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí dovolateľ špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu s uvedením konkrétnych rozhodnutí odvolacieho súdu, od ktorej sa

mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (R 83/2018). Iba ak sú všetky uvedené kumulatívne podmienky splnené, môže dovolací súd pristúpiť k uskutočneniu meritórneho dovolacieho prieskumu, v opačnom prípade dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 447 písm. f/ CSP.

30. V danom prípade žalobca v dovolaní uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávnosti, ku ktorej podľa jeho názoru došlo pred prvoinštančným a odvolacím súdom, avšak nepoukázal na žiadne rozhodnutie dovolacieho súdu, od ktorého sa predmetné rozhodnutie odkláňa od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ani v čom spočíva tento odklon (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP).

31. Za týchto okolností dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nebol žalobcom vymedzený spôsobom uvedeným v ustanovení § 431 až 435 CSP, a teda žiadnym spôsobom nevyargumentoval existenciu dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ktorý v dovolacom prejave dovolateľ uviedol. Absenciu takej náležitosti považuje CSP za dôvod pre odmietnutie dovolania. Nejde však o vadu, ktorú by sa mal súd pokúsiť odstrániť. Vada dovolania tejto povahy bráni dovolaciemu súdu v uskutočnení dovolacieho prieskumu.

32. Najvyšší súd z uvedených dôvodov odmietol dovolanie žalobcu podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP.

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.